

PARTER OCH DOMSLUT

Albin Johansson

Parter

Tilltalad

ALBIN Wilmer Johansson, 20050603-9213
Byavägen 12 Lgh 1201, 273 31 Tomelilla

Offentlig försvarare
Advokat Jenny Jörwall
JÖRWALL Advokatbyrå AB
Teppgränd 2B, 271 34 Ystad

Åklagare

Assistentåklagare Ellen Hasselbalch
Åklagarmyndigheten
Södra Skånes åklagarkammare
Box 20021, 200 21 Malmö

Målsägande

Sekretess NN2

Målsägandebiträde
Advokat Michael Runersten
Tre Advokater HB
Norra Vallgatan 66, 211 22 Malmö

Domslut

Brott som Albin Johansson döms för

Grov våldtäkt mot barn, 2020-12-01 – 2023-06-02, 6 kap 4 § 1 st och 3 st
brottsbalken och 6 kap 4 § 1 st och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 augusti
2022

Påföljd

Skyddstillsyn
Övervakare utses av frivården.
Fängelse 3 månader (28 kap 3 § brottsbalken).

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 114
271 23 Ystad

Besöksadress
Bollhusgatan 16
Ystad

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Telefon
0411-691 00

E-post
ystads.tingsratt@dom.se
Webb
www.domstol.se

Rapporterade lagrum

Albin Johanssons ungdom har beaktats vid straffmätningen (29 kap 7 § 1 st första meningen brottsbalken).

Skadestånd

Albin Johansson ska betala skadestånd till Sekretess NN2 med 450 000 kr. Beloppet avser 400 000 kr för kränkning och 50 000 kr för sveda och värk. Albin Johansson ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 2 juni 2023.

Sekretess

Sekretessbestämmelsen i 35 kap 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifter som har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja målsäganden NN2:s samt vittnena NN3:s, NN6:s och NN7:s identiteter. Detta innefattar identitetsuppgifter och andra uppgifter som kan leda till att identiteterna kan klarläggas och som framkommit genom vid förhandlingen förebringade handlingar och ljud- och bildupptagningar samt uppgifter i partsbilagan till denna dom.

Sekretessbestämmelsen i 35 kap 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på samtliga bilder som lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar.

Brottsofferfond

Albin Johansson ska betala en avgift till brottsofferfonden på 1 000 kr.

Ersättning och återbetalning

Jenny Jörwall ska få ersättning av staten med 105 622 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 63 996 kr arbete
- 17 290 kr tidsspillan
- 3 212 kr utlägg
- 21 124 kr mervärdesskatt

Michael Runersten ska få ersättning av staten med 72 142 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 44 246 kr arbete
- 12 600 kr tidsspillan
- 868 kr utlägg
- 14 428 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

YRKANDEN

Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Albin Johansson ska dömas för grov våldtäkt mot barn enligt 6 kap 4 § 1 st och 3 st brottsbalken och 6 kap 4 § 1 st och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 augusti 2022.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

1.1 GROV VÅLDTÄKT MOT BARN (5000-K1174396-24)

Albin Johansson har genomfört vaginala och orala samlag med NN 2 samt förmått NN2 att utföra orala samlag på honom. NN 2 var vid gärningarna under 15 år. Det hände vid minst 70 tillfällen mellan den 19 september 2020 och den 1 juli 2023 i Sjöbo kommun.

Albin Johansson begick gärningen med uppsåt.

Brottet bör bedömas som grovt med hänsyn till parternas relation till varandra, målsägandens låga ålder, då det begåtts i målsägandens hem och eftersom övergreppen skett systematiskt under lång tid. Härigenom har Albin Johansson visat särskild hänsynslöshet och råhet.

Skadestånd

Sekreteress NN2 har begärt att Albin Johansson ska betala skadestånd med 1 475 000 kr.

Beloppet avser 1 400 000 kronor för kränkning och 75 000 kronor för sveda och värk. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 1 juli 2023.

3 SKÄLEN FÖR TINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Angående åklagarens yrkande

Åklagaren har vid huvudförhandlingen förtydligat att antal påstådda brottstillfällen (minst 70) har angetts utifrån att målsäganden berättat att det skett ett till tre övergrepp i varannan vecka under brottsperioden. Försiktningsvis har därför åklagaren utgått ifrån att det skett i genomsnitt ett brott i varannan vecka.

Den tilltalades inställning

Albin Johansson har vidgått att han haft vaginalt och oralt samlag med målsäganden, NN2, vid flertalet tillfällen under delar av den påstådda brottsperioden innan han själv fyllde 18 år. Enligt Albin Johansson har det dock inte varit fråga om så många tillfällen som åklagaren påstått. I övrigt har han förnekat gärningen.

Beträffande de vaginala och orala samlag som Albin Johansson vidgått har han förnekat ansvar för brott. Han har härvid invänt att han saknat uppsåt till att målsäganden var under 15 år och även gjort gällande att han agerade i s.k. straffrättsvillfarelse. Under alla förhållanden har Albin Johansson invänt att gärningarna i objektiv mening inte utgjort *grov* våldtäkt mot barn.

Albin Johansson har motsatt sig det enskilda anspråket med hänsyn till hans inställning i skuldfrågan. För det fall han bedöms skadeståndsskyldig har han inte kunnat vitsorda något belopp som skäligt. Albin Johansson har gjort gällande att skadeståndets storlek i vart fall bör jämkas kraftigt med stöd av 2 kap. 4 § och 6 kap. 2 § skadeståndslagen på grund av hans ålder och hans ekonomiska förhållanden. Sättet att beräkna ränta har vitsordats.

Utredning i målet

Albin Johansson har hörts

Åklagaren har spelat upp barnförhör med målsäganden som hållits under förundersökningen. Åklagaren har även åberopat förhör med vittnena NN3, NN6 och NN7. Vidare har åklagaren åberopat chattkonversationer mellan Albin Johansson och målsäganden från Snapchat och Instagram.

Målsäganden har åberopat samma bevisning som åklagaren.

Albin Johansson har åberopat förhör med Ann-Sofie Bodström samt vissa utvalda meddelanden från ovan nämnda chattkonversationer och journalanteckningar.

Tingsrättens bedömning

Klarlagda omständigheter

Albin Johanssons pappa, Richard Johansson, och målsägandens mamma, NN6, har tidigare varit ett par och bott tillsammans. Richard Johansson och NN6 blev ett par under 2017 och träffades regelbundet fram till dess att de flyttade ihop under september 2020. Det förekom att Albin Johansson och målsäganden var närvarande i samband med att föräldrarna träffades innan de blev sambos.

Richard Johansson och målsägandens mamma blev sambos genom att Richard Johansson flyttade in i NN6:s hus tillsammans med sin dotter och Albin Johansson. Målsäganden bodde varannan vecka hos sin mamma under den påstådda brottsperioden. Även Albin Johansson bodde varannan vecka hos sin pappa och han bodde då i huset under samma veckor som målsäganden.

Albin Johansson har sedan tidigare diagnostiserats med autism, adhd och intellektuell funktionsnedsättning (lindrig utvecklingsstörning). Av utredningen om hans personliga förhållanden har även framkommit att Albin Johansson

haft svårigheter med inläring, minne och språk samt att han behövt undervisning genom s.k. bildspråk när han var yngre. I grundskolan gick Albin Johansson i bl.a. särskola och i dagsläget studerar han vid särskilt anpassad gymnasieutbildning. Albin Johansson har vidare haft svårigheter med social kompetens, perception och exekutiva funktioner samt stora svårigheter att klara av vardagen på egen hand.

Målsäganden var under den påstådda brottstiden mellan 10 och 13 år. Samtliga gärningar har av åklagaren påståtts vara begångna i huset som Richard Johansson och NN6 bodde i. Brottsmisstankarna uppstod efter att målsägandens pappa, NN7, gjort en polisanmälan. NN7 hade då fått berättat för sig av målsäganden att hon utsatts för sexuella handlingar av Albin Johansson.

Målsägandens pappa är sambo med NN3. De har varit ett par under många år och de bodde tillsammans även under den påstådda brottstiden. NN3 var närvarande när målsäganden berättade för sin pappa om de sexuella handlingarna. Hon har även pratat själv med målsäganden om händelserna.

Ann-Sofie Bodström är mamma till Albin Johansson. Hon har vittnat i målet om framför allt Albin Johanssons personliga förhållanden.

Albin Johansson och målsäganden har varit överens i målet om att de haft sexuell umgänge med varandra, bl.a. i form av vaginala och orala samlag, samt att det skett vid flera tillfällen under en längre period.

Efter att ha redogjort översiktlig för bakgrunden går tingsrätten härnäst över till att pröva frågorna i målet. Inledningsvis redovisas de rättsliga utgångspunkterna och därefter tar tingsrätten ställning till om parterna haft sexuell umgänge med varandra, vilket typ av sexuella handlingar det varit fråga om samt under vilken period och vid hur många tillfällen som detta har skett. Därefter prövas frågan om handlingarna varit otillåtna från Albin Johanssons sida och inom ramen för denna prövning behandlas frågorna om

Albin Johanssons uppsåt och påstådd straffrättsvillfarelse. Slutligen när det gäller skuldfrågan hanteras frågan om hur gärningarna ska rubriceras. Därefter följer frågorna om påföljd och skadestånd. Avslutningsvis hanteras övriga frågor som t.ex. ersättning till försvararen och målsägandebeiträdet.

Rättsliga utgångspunkter för tingsrättens bedömning

Regleringen kring våldtäkt mot barn

Bestämmelsen om våldtäkt mot barn finns intagen i 6 kap. 4 § brottsbalken. Enligt första stycket döms den – som med ett barn under 15 år genomför ett vaginalt, analt eller oralt samlag eller annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag – för våldtäkt mot barn till fängelse i lägst tre och högst sex år. Enligt bestämmelsens tredje stycke döms för grov våldtäkt mot barn, om ett brott enligt första stycket är att anse som grovt, till fängelse i lägst fem och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas bl.a. om gärningsmannen med hänsyn till tillvägagångssättet eller barnets låga ålder eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet.

Bestämmelsen om våldtäkt mot barn har ändrats ett flertal gånger. Den nuvarande lydelsen trädde i kraft den 1 augusti 2022. Den senast dessförinnan gällande lydelsen trädde i kraft den 1 juli 2018 och föreskrev i sitt första stycke att den som, med ett barn under femton år, genomför ett samlag eller en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag, döms för våldtäkt mot barn till fängelse i lägst två och högst sex år.

Den nuvarande bestämmelsen har, såvitt är av betydelse i detta mål, främst fått ett skärpt minimistraff för brott av normalgraden samt en tydligare uppställning över vilka sexuella handlingar som omfattas och ett bredare tillämpningsområde. Även i den tidigare lydelsen angavs i tredje stycket exempel på i vilka fall våldtäkt mot barn kunde rubriceras som grovt brott samt

vilken straffskala som då gällde för brottet. Någon skillnad i förhållande till den nuvarande bestämmelsen förelåg inte mer än av språklig natur.

Innebörden av uttrycket ”om gärningsmannen med hänsyn till tillvägagångssättet eller barnets låga ålder eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet” har behandlats i bl.a. förarbeten till bestämmelsen (se prop. 1991/92:35 s. 13 f.). Där har nämnts att det torde ofta finnas anledning att uppfatta upprepade eller långdragna övergrepp, oberoende av det våld eller hot som använts, som så brutala att de måste anses vara utslag av en sådan hänsynslöshet och råhet som går klart utöver vad som kännetecknar våldtäktsbrotten i allmänhet. Detsamma gäller vissa andra situationer då den som har begått gärningen gått till väga på ett särskilt hänsynslöst sätt, t.ex. när offret är invalid eller i annat fall befinner sig i ett särskilt utsatt läge.

Vid bedömningen av om våldtäkten är att anse som grov ska en helhetsbedömning göras av samtliga omständigheter (se prop. 2004/05:45 s. 75). Ytterligare faktorer som kan påverka bedömningen att brottet bör anses som grovt är om gärningsmannen haft en nära relation till målsäganden och om gärningarna begåtts i målsägandens hem (se bl.a. Svea hovrätts dom den 12 augusti 2013, mål B 5921-13).

Beviskrav och bevisvärdering i mål om sexualbrott

För fällande dom i mål om sexualbrott krävs, liksom i brottmål i allmänhet, att det genom den framlagda utredningen är möjligt att konstatera att det blivit ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade gjort sig skyldig till den gärning som åklagaren lagt honom eller henne till last.

Högsta domstolen har i flera fall behandlat frågor om beviskrav och bevisvärdering i mål om sexualbrott och gjort vissa vägledande uttalanden härom (se bl.a. NJA 2010 s. 671 och NJA 2017 s. 316). I mål om sexualbrott saknas ofta direkta vittnesiakttagelser och teknisk bevisning till stöd för åtalet.

Det hindrar inte att bevisningen ändå kan vara tillräcklig för en fällande dom. En huvuduppgift i sådana mål är att bedöma trovärdigheten av målsägandens utsaga. En alltigenom trovärdig utsaga från målsäganden kan i förening med vad som i övrigt har framkommit i målet vara tillräckligt för en fällande dom. Det är dock ett rimligt krav att målsägandens berättelse till den del det är praktiskt möjligt blivit kontrollerad under förundersökningen. Varje brist i det avseendet bör dock inte utan vidare leda till bedömningen att åtalet inte har blivit styrkt.

Det är svårt att bedöma en utsaga med ledning av det allmänna intryck som förhörspersonen ger eller av icke verbala faktorer i övrigt. I första hand finns det därför anledning att lägga vikt vid faktorer som avser innehållet i berättelsen som sådan. Högsta domstolen har angett ett antal kriterier som kan vara behjälpliga vid bedömningen av utsagorna. Kriterierna har varit föremål för sakkunnig analys, som tagit sin utgångspunkt i tillgänglig forskning på området. Slutsatserna i analysen är bl.a. att det förhållandet att en utsaga är klar, lång och detaljrik ofta kan vara tecken på att den är sann, medan det saknas egentligt stöd för att anse att konstansbrister (i bemärkelsen att lägga till eller ta bort information) är ett kriterium på bristande tillförlitlighet.

När, som i detta fall, målsäganden inte kan höras inför rätten, kommer förhör i regel att hållas under förundersökningen och återges under huvudförhandlingen genom uppspelning av videoupptagningar. Det blir då av stor betydelse hur förhören har genomförts, t.ex. att frågorna är så öppna som möjligt så att den hörde ges möjlighet att berätta med egna ord. Även om rättssäkerhetsgarantier har upprätthållits, såsom att försvararen har fått tillfälle att framföra frågor, måste beaktas att ett sådant förhör i regel innebär sämre möjligheter för försvararen att ställa följd- och motfrågor.

Parternas uppgifter om de sexuella handlingarna

När det gäller parternas uppgifter om händelserna har i huvudsak följande framkommit.

Målsäganden

Barnförhör har genomförts med målsäganden vid två tillfällen i år (den 11 oktober och den 15 november). Närvarande vid första förhöret var åklagaren, målsägandebiträdet och företrädare från socialtjänsten. Vid andra förhöret närvarade därutöver även försvararen.

Målsäganden har berättat i huvudsak följande. Albin Johansson våldtog henne vid flertalet tillfällen under tiden som de bodde tillsammans. Övergreppen började dock redan innan Albin Johansson och hans pappa flyttade in och upphörde inte förrän de flyttade ut igen. Det första tillfället inträffade när hon och hennes mamma sov över hemma hos Albin Johanssons pappa och det skedde i Albin Johanssons rum.

De sexuella handlingarna kunde ske en till tre gånger under varje vecka som de bodde tillsammans i huset. Vid något tillfälle kom Albin Johansson in i hennes rum när hon sov. Han lade sig bredvid och tog på henne innan han hade sex med henne. Albin Johansson hade även sex med henne vid flertalet tillfällen i samband med att de tittade på film och han hade då först börjat röra vid henne. Det skedde i hennes eller Albin Johanssons rum. Under tiden var deras föräldrar ute eller befann sig på andra ställen i huset. Albin Johansson har fört in sin penis i båda hålen där nere på henne och i hennes mun.

Det förekom tillfällen då bara Albin Johansson ville ha samlag. Hon försökte då bl.a. gå i väg eller putta bort honom. Albin Johansson var dock starkare än henne och fortsatte. Vid tillfället då Albin Johansson kom in när hon sov ville hon inte ha sex men hon kunde inte säga emot eftersom hon sov. Hon minns inte om han i övrigt tvingat henne till samlag eller om hon känt sig tvingad.

Albin Johansson har erbjudit henne pengar för att de skulle ha sex men hon har inte tagit emot pengarna. Hon minns inte om de någon gång pratade om att inte ha sex. Det kunde hända att Albin Johansson skickade meddelande till henne att han ville komma in på hennes rum och då svarade hon att hon inte ville eller inte orkade.

Hon minns inte om någon sexuell handling ägt rum efter att Albin Johansson fyllde 18 och hon vet inte när han fyllde år. Hon kan inte heller minnas när sista tillfället ägde rum eller om det skedde några sexuella handlingar efter meddelandekonversationen på Snapchat som åklagaren lagt fram.

Albin Johansson

Albin Johansson har berättat i huvudsak följande. Första gången som han och målsäganden hade sex var när han och hans pappa hade flyttat in i NN6:s hus. Det dröjde några månader från att de hade flyttat in till dess att de sexuella handlingarna började. Det var han som tog initiativet vid första tillfället men han minns inte hur det gick till. Han tänkte inget särskilt kring det och visste inte hur det fungerade med sex.

Han och målsäganden hade sex vid sammanlagt 30-40 tillfällen. Han har kommit fram till detta eftersom det är orimligt att det skett vid 70 tillfällen som åklagaren påstått. De hade inte sex under varje vecka som de bodde i huset. Under de veckor som de hade sex hände det endast en till två gånger. Han minns inte hur ofta det förekom veckor då de inte hade sex.

Han minns inte om det var fråga om både vaginalt och oralt samlag vid varje tillfälle eller om båda typerna av samlag förekom vid första tillfället. Däremot var det han som instruerade målsäganden hur hon skulle utföra oralsex på honom. Han minns inte heller någon specifik gång som de hade sex. Det förekom emellertid inte något tillfälle då enbart han ville ha sex. De kunde

båda fråga den andra om de skulle ha sex och om båda ville så hade de sex. Det stämmer inte att målsäganden vid något tillfälle puttade bort honom.

Det har hänt att han erbjudit målsäganden pengar men han vet inte varför eller om han gjorde det för att hon skulle ha sex med honom.

Det var ingen annan som kände till att han och målsäganden hade sex. De ville inte berätta det för någon. Deras föräldrar hade blivit arga då eftersom de bodde i samma hus.

Han minns inte sista gången som de hade sex och inte heller vid vilken tidpunkt som de sexuella handlingarna upphörde. De hade dock inte sex efter att han fyllde 18 år eftersom hans pappa fick en stroke och han hade då fullt fokus på honom. Han vet inte under hur lång period som deras sexuella handlingar pågick men det skedde under tiden som han var 15-17 år.

Bedömning av parternas uppgifter

Det kan konstateras att målsäganden lämnat en redogörelse som i stora drag är förenlig med åklagarens gärningsbeskrivning. Hennes uppgifter har emellertid varit mycket kortfattade och saknat detaljer. Den berättelse som hon lämnat har inte varit spontan och sammanhängande. I flera avseende har förhørsledaren behövt ställa kompletterande frågor och be målsäganden att utveckla sina svar. Det har inte minst gällt frågor om de sexuella handlingarna och t.ex. när och hur dessa har ägt rum. Ett stort antal av frågorna har – möjligen till följd av målsägandens korta svar – även varit ledande och endast fått bekräftande eller dementerande svar från målsäganden. I detta avseende ställer sig tingsrätten också kritisk till att förhørsledaren i vissa fall uttryckt en egen uppfattning om t.ex. Albin Johansson eller de omständigheter som målsäganden redogjort för.

Det har varit märkbart svårt för målsäganden att prata om sex i allmänhet och de påstådda händelserna i synnerhet. Att det förhållit sig på det sättet är i och för sig inte förvånande med tanke på målsägandens ålder och de gärningar som

hon påstått sig ha blivit utsatt för. Avsaknaden av detaljriktighet i hennes berättelse medför dock att flera omständigheter kring de påstådda gärningarna får anses oklara.

Det har inte framkommit skäl att tro att målsäganden felaktigt skulle beskylla Albin Johansson för något som han inte har gjort. Utöver de handlingar som Albin Johansson påstås ha begått mot målsäganden talar ingenting i övrigt för att hon haft anledning att tycka illa om honom. Tvärtom har målsäganden uttryckt att hon såg Albin Johansson som en extra bror och tyckte bra om honom i början av deras relation. Utifrån det ovanstående bedöms dock inte målsägandens trovärdighet som hög och därtill kan tillförlitligheten av hennes uppgifter ifrågasättas. Det krävs därför att hennes uppgifter får starkt stöd av den övriga bevisningen för att det – särskilt i de delar som parterna inte varit överens om händelseförloppet – ska anses styrkt att Albin Johansson agerat på det sätt påstås i åtalet.

När det gäller Albin Johanssons berättelse om de sexuella handlingarna har inte heller hans uppgifter varit detaljerade eller särskilt omfattande. Hans minnesbild av händelserna har i likhet med målsägandens varit mycket bristfällig. Albin Johansson har förklarat detta med att han till följd av sina funktionsvariationer haft, och har, brister i bl.a. minnesförmåga, tidsuppfattning, tolkningsförmåga. Dessa uppgifter har bekräftats av Ann-Sofie Bodström och utredningen om hans personliga förhållanden.

Albin Johanssons uppgifter har emellertid i vissa avseenden även varit märkliga, inte minst betraktade i ljuset av den övriga utredningen. Tingsrätten återkommer nedan särskilt till frågorna om Albin Johansson kännedom om målsägandens ålder och vem av parternas som varit initiativtagare eller på annat sätt drivande till de sexuella handlingarna. Det kan dock redan här nämnas att Albin Johansson invänt att han inte kände till målsägandens ålder, vilket enligt tingsrätten framstår som märkligt. Parterna har bött tillsammans

varannan vecka under några år och det bedöms som osannolikt att Albin Johansson inte uppfattat hur gammal målsäganden var. Parterna har också varit överens om att de pratade regelbundet med varandra. Albin Johansson har vidare uttryckt sig som att parterna varit lika drivande i att genomföra de sexuella handlingarna. Av de åberopade meddelandekonversationerna har det dock tydligt framgått att Albin Johansson varit betydligt mer drivande och angelägenhet om att genomföra sexuella handlingar med målsäganden än vad hon har varit.

Sammantaget bedöms inte heller Albin Johanssons trovärdighet som hög och även tillförlitligheten av hans uppgifter kan ifrågasättas.

Albin Johansson har genomfört ett stort antal sexuella handlingar med målsäganden under en längre period

Albin Johansson och målsäganden har haft vaginala och orala samlag

Trots de brister i parternas berättelser som redogjorts för ovan får det genom deras uppgifter anses stå klart att de har haft vaginala och orala samlag med varandra. Det har skett vid flera tillfällen under i vart fall delar av den tid som de bott tillsammans i huset. Vid vissa av tillfällena har det endast förekommit oralsex mellan parterna.

Att parterna haft vaginala och orala samlag bekräftas även av åberopade meddelandekonversationer mellan dem på Snapchat. Flera av meddelandena har uttryckligen rört sexuella handlingar mellan parterna. I meddelandena har diskuterats mycket ingående såväl sexuella handlingar som redan ägt rum och handlingar som skulle ske.

Målsägandens föräldrar och NN3 har också bekräftat att målsäganden berättat för dem att Albin Johansson utfört sexuella handlingar med henne.

De sexuella handlingarna har skett vid ett stort antal tillfällen under en längre period

När det gäller antalet tillfällen som de sexuella handlingarna ägt rum samt vid vilka tidpunkter och under vilken period har båda parterna haft mycket svårt att redogöra för detta. Detsamma har gällt bl.a. när de sexuella handlingarna började och upphörde samt detaljer kring de enskilda händelserna.

Som redan nämnts står det klart att de sexuella handlingarna skett under i vart fall delar av den påstådda brottsperioden. Parterna har gett uttryck för att det skedde med viss regelbundenhet och att det inte var fråga om några längre uppehåll mellan de olika tillfällena. Den meddelandekonversation mellan parterna från Snapchat som lagts fram har omfattat meddelanden som skickats under 2022 mellan den 13 juni till den 31 oktober. I meddelandena har parterna regelbundet diskuterat sex och det har då bl.a. handlat om sexuella handlingar mellan dem.

Målsägandens uppgifter om att de sexuella handlingarna skett en till tre gånger under varannan vecka är visserligen förenlig med åklagarens påstående om att det varit fråga om minst 70 brottsfall. Målsäganden har dock inte närmare utvecklat sina uppgifter i denna del.

Utifrån innehållet i Snapchat-meddelandena finns det enligt tingsrätten utrymme för uppfattningen att det förekommit veckor då det inte har skett något sexuellt umgänge mellan parterna. Parterna har i meddelandena bl.a. diskuterat att det inte varit möjligt att ha sex eftersom målsäganden haft sin menstruation och det har också varit tillfällen då målsäganden inte velat ha sex. Detta ger stöd för Albin Johanssons uppgifter att det varit fråga om betydligt färre tillfällen.

Målsägandens mamma har uppgett att hon inte fått återberättat för sig av målsäganden vid hur många tillfällen som Albin Johansson haft sex med henne. Enligt målsägandens pappa fick han endast berättat för sig av målsäganden att hon blivit våldtagen av Albin Johansson. I polisförhör har han berättat att Albin Johansson hade "fört in den" vid några tillfällen men vid huvudförhandlingen har han inte kommit ihåg om det var målsäganden eller hans sambo, NN3, som berättade det för honom. NN3 har visserligen uppgett att målsäganden berättat att Albin Johansson hade våldtagit henne vid flera tillfällen under hela perioden som de bodde i huset tillsammans. Några mer detaljerade uppgifter kring detta har emellertid NN3 inte kunnat redogöra för. Vittnena NN3, NN6 och NN7 har dock samstämmt förklarat att målsäganden mådde dåligt efter de veckor som hon hade bott hos sin mamma. Detta ger stöd för att det varit fråga om ett stort antal tillfällen under i vart fall delar av den påstådda brottsperioden.

Den bevisning som lagts fram är sammantaget inte tillräckligt för att det ska anses styrkt att det varit fråga om minst 70 tillfällen som åklagaren påstått. I stället talar utredningen för att det – i enlighet med vad Albin Johansson påstått – rört sig om högst 30-40 tillfällen.

Med hänsyn till den osäkerhet som får anses råda kring antalet tillfällen som de sexuella handlingarna ägt rum finner tingsrätten att utredningen inte ger stöd för annan slutsats än att det rört sig om ett stort antal tillfällen och att antalet tillfällen inte överstigit 30.

Gällande frågan under vilken period som de sexuella handlingarna skett har målsäganden inte kommit ihåg någon exakt tidpunkt för det första tillfället. Hennes uppgifter om att det skedde i Richard Johanssons hus har varit vaga. Ingen av vittnena har kunnat lämna någon närmare uppgift i denna del. Endast NN3 har fått berättat för sig av målsäganden att de sexuella handlingarna

började innan Albin Johansson flyttade in i huset. Dessa uppgifter har dock inte varit mer detaljerade än de som målsäganden själv har lämnat.

Albin Johansson har förnekat att det skedde några sexuella handlingar innan han och hans pappa flyttade in hos målsäganden och NN6. Han har förklarat att det dröjde några månader efter att de hade flyttat in. Även om Albin Johanssons uppgifter varit vaga bedömer tingsrätten att utredningen i övrigt inte är tillräcklig för att mot Albin Johanssons förnekande dra slutsatsen att de sexuella handlingarna började tidigare än några månader efter att Albin Johansson hade flyttat in i huset.

Albin Johansson har vidare varit tydlig med att han inte hade något sexuellt umgänge med målsäganden efter att han fyllde 18. Till stöd för sin uppfattning har Albin Johansson hänvisat till att hans pappa fick en stroke, vilket medförde att han i stället hade fullt fokus på honom. NN6 har emellertid förklarat att Richard Johansson drabbades av en stroke vid midsommar år 2022. Detta medför såklart att Albin Johanssons uppgifter kan ifrågasättas.

Målsäganden har dock inte heller kunnat komma ihåg att det förekommit några sexuella handlingar efter att Albin Johansson fyllde 18. Hon har i stället på ett mer svepande sätt förklarat att de sexuella handlingarna upphörde när Albin Johansson flyttade ut. Inte heller något av vittnena har lämnat uppgifter som ger tillräckligt stöd för att det förekommit sexuellt umgänge mellan Albin Johansson och målsäganden efter att Albin Johansson blev myndig.

Sammantaget ger inte den framlagda utredningen tillräckligt stöd för att någon av de påstådda gärningarna begåtts efter det att Albin Johansson fyllde 18.

Albin Johansson har varit drivande till att de sexuella handlingarna ägt rum

Av målsägandens uppgifter har det framkommit att Albin Johansson varit mer drivande till de sexuella handlingarna. Hon har berättat bl.a. att hon behövt säga nej till Albin Johansson flera gånger, att hon försökt gå i väg eller putta

bort honom vid något tillfälle och att han även erbjudit henne pengar för att ha sex.

Enligt Albin Johansson var han visserligen den som tog initiativet vid det första tillfället men i övrigt har han och målsäganden velat ha sex med varandra lika mycket. Vidare har det enligt Albin Johansson inte förekommit något sexuellt umgänge mellan dem mot någons vilja.

Uppgifterna från målsäganden om att Albin Johansson är den av dem som varit drivande får starkt stöd av meddelandena i Snapchat-konversationerna. Av meddelandena har det blivit uppenbart att Albin Johansson varit påstridig och angelägen om att parterna skulle ha sex. Trots att målsäganden tydligt och bestämt förklarat för honom att hon inte velat eller att det inte varit möjligt just då för dem att ha sex har Albin Johansson fortsatt att tjata på målsäganden. Han har instruerat henne att ta bilder på sig själv av sexuell karaktär och även erbjudit henne pengar som inte rimligen kan uppfattas på annat sätt än att det avsåg betalning för att hon skulle skicka bilder och för att de skulle ha sex. Albin Johansson har även instruerat och förklarat hur han velat att de skulle ha sex. I meddelandena har vidare framgått att Albin Johansson varit den som tagit initiativet till flera av de sexuella handlingarna.

I meddelandekonversationen har det dock även framkommit att målsäganden också varit aktiv när det kommit till bl.a. att de skulle skicka bilder till varandra med vad som inte kan uppfattas på annat sätt än sexuellt innehåll. Hon har för egen del bett om bilder på Albin Johansson och instruerat honom hur han skulle göra. När Albin Johansson skickat bilder på sin penis har målsäganden uttryckt att hon tyckt om detta och att hon velat ha mer. I några fall har målsäganden skrivit på ett sätt som inte rimligen kan tolkas på annat sätt än att hon uttryckt att hon också ville ha sex med Albin Johansson.

Även om målsägandens meddelanden ger visst stöd för Albin Johanssons uppfattning att de sexuella handlingarna skett med en ömsesidig vilja och på

bådas initiativ får målsägandens ålder stor betydelse i dessa frågor. Mot bakgrund av hennes ålder kan hon nämligen inte anses ha haft förutsättningarna att bedöma och ta ställning till situationen. Uppgifterna från vittnena NN3, NN6 och NN7 om att målsäganden mådde dåligt under den aktuella perioden ger även stöd för att handlingarna från målsägandens sida inte var så frivilliga som hon gett uttryck för i meddelanden och som Albin Johansson uppfattat henne. Dessutom har vittnena varit tydliga med att målsäganden mått mycket dåligt efter händelserna. Åklagaren har vidare lagt fram meddelandekonversation från Instagram mellan parterna och i meddelande från den 13 augusti i år har målsäganden uttryckt att hon varit mycket upprörd över vad Albin Johansson utsatt henne för. Albin Johansson i sin tur har samma dag uttryckt ånger för vad han gjort mot henne och bett om förlåtelse.

Utöver målsägandens påstående om att Albin Johansson vid något tillfälle börjat ha sex med henne när hon sov samt att han vid annat tillfälle hållit fast henne saknar utredning i frågan om de sexuella handlingarna skett under våld eller tvång från Albin Johanssons sida. Det har t.ex. inte framkommit att målsäganden berättat om något tvång eller våld för sin pappa eller dennes sambo. Däremot har vittnet NN3 uppgett att hon fått återberättat för sig av målsäganden att Albin Johansson hade sex med henne mot hennes vilja och att han då hade kommit in till målsäganden på natten. Det har dock inte framgått att målsäganden uttryckt för Albin Johansson att hon inte ville ha sex med honom.

I meddelandekonversationerna har målsäganden visserligen vid några tillfällen uttryckt att hon inte velat ha sex med Albin Johansson men det har inte gått att dra slutsatsen från meddelanden att det trots detta förekommit sexuella handlingar mot målsägandens uttryckliga vilja.

Sammantagen finner tingsrätten i denna del att Albin Johansson ska anses ha varit mest drivande till de sexuella handlingarna, att målsägandens initiativ och vilja till att ha sex saknar betydelse för bedömningen samt att det inte blivit styrkt att någon av de sexuella handlingarna genomförts av Albin Johansson med tvång, våld eller på annat sätt mot målsägandens uttryckliga vilja.

Albin Johansson har agerat med uppsåt

Det står klart i målet att Albin Johansson uppsåtligen haft vaginala och orala samlag med målsäganden. Frågan som ska prövas i denna del är om Albin Johansson haft uppsåt till att målsäganden var under 15 år vid gärningarna.

Albin Johansson har invänt att han inte kände till hur gammal målsäganden var när de sexuella handlingarna ägde rum. Han har härvid i huvudsak berättat att han aldrig pratade med målsäganden om hennes ålder, vilken skola eller årskurs hon gick i eller när hon fyllde år. Han har även redogjort för att han inte var med när de firade målsägandens födelsedagar men att det kan ha pratats om födelsedagar. Enligt Albin Johansson upplevde han målsäganden som äldre än honom eftersom hon var längre och gav ett vuxet intryck.

Enligt tingsrätten talar omständigheten att Albin Johansson och målsäganden bodde tillsammans under varannan vecka i flera år mycket starkt för att Albin Johansson kände till målsägandens ålder. Det har även stått klart i målet att de spenderat mycket tid tillsammans i huset. Utöver att de bott tillsammans hade de känt varandra under en förhållandevis lång period innan Albin Johansson och hans pappa flyttade in.

Målsägandens mamma, NN6, har berättat att de brukade fira målsägandens födelsedag och i samband med det uppmärksamma hennes ålder. Enligt NN6 var det ingen tvekan om att Albin Johansson kände till målsägandens ålder trots att han inte brukade delta i födelsedagsfirandet.

Sammantaget går det inte att dra någon annan rimlig slutsats än att Albin Johansson kände till att målsäganden var under 15 år vid de sexuella handlingarna.

Albin Johansson har inte agerat i straffrättsvillfarelse

Albin Johansson har invänt att han vid tiden för gärningarna inte visste att det var olagligt att ha vaginala och orala samlag med barn som är under 15 år men att han numera förstår det.

En gärning som någon begår i villfarelse rörande dess tillåtlighet (s.k. straffrättsvillfarelse) ska enligt 24 kap. 9 § brottsbalken inte medföra ansvar för honom eller henne om villfarelsen på grund av att fel som förekommit vid kungörandet av den straffrättsliga bestämmelsen eller av annan orsak var uppenbart ursäktlig. Det är endast i undantagsfall som en gärningsperson kan gå fri från ansvar på denna grund. Som grundprincip gäller att straffansvar inte förutsätter att gärningspersonen kände till att gärningen var straffbelagd. En felaktig uppfattning eller okunnighet om en straffbestämmelse eller dess innehåll fritar alltså inte från ansvar. De situationer där ansvarsfrihet på grund av straffrättsvillfarelse skulle kunna komma i fråga är där gärningsmannen fått ett felaktigt besked av en myndighet om vilket handlande som var förenligt med lagen eller om det på bristfälligt kungörande av en lag saknades möjligheter att få reda på innehållet i en lagbestämmelse eller när straffbestämmelsen varit otydlig.

Även andra omständigheter som t.ex. gärningspersonens personliga förhållande kan beaktas men det rör sig då om enskilda fall som är mycket särpräglade (se NJA 2012 s. 564 med där angivna hänvisningar till förarbeten och doktrin).

Brister i en persons kognitiva förmåga, dvs. förmågan att uppfatta omgivningen, ta till sig information, lösa problem och fatta beslut, kan på olika sätt ha betydelse i den straffrättsliga bedömningen av en otillåten handling.

Utifrån vad som framkommit om Albin Johanssons person finns det visserligen skäl att utgå ifrån att Albin Johansson inte fullt ut insett allvaret i hans agerande och de gärningar som han begått. Samtidigt har han med viss förslagenhet förmått och försökt att förmå målsäganden att genomföra sexuella handlingar med honom. Trots hans funktionsvariationer måste Albin Johansson ha förstått att hans beteende tydligt avvikit från vad som allmänt sett varit socialt accepterat. I vissa av de åberopade meddelandena mellan parterna har det även varit tydligt att Albin Johansson inte ville bli upptäckt genom att han bl.a. velat försäkra sig om var deras föräldrar befann sig. Han har även själv berättat att han och målsäganden inte ville att deras föräldrar skulle få kännedom om de sexuella handlingarna. Det har alltså framkommit omständigheter som talar för att Albin Johansson förstått att det funnits aspekter på vad som varit rätt och fel kring de åtalade gärningarna. Genom den utredning som lagts fram om Albin Johansson personliga förhållanden, däribland förhören med Albin Johansson och Ann-Sofie Bodström, har det inte framkommit att Albin Johansson skulle ha en sådan kognitiv funktionsnedsättning att han inte haft förmåga att förstå innebörden av en straffbestämmelse.

Albin Johanssons kognitiva brister kan sammantaget inte anses ha utgjort ett sådant särpräglat individuellt fall att han ska anses fri från ansvar på grund av straffrättsvillfarelse. Inte heller i övrigt har det framkommit någon omständighet som med tillräcklig styrka talar för att Albin Johansson agerat i straffrättsvillfarelse.

Albin Johansson ska dömas för flera fall av grov våldtäkt mot barn

Sammanfattningsvis har det blivit styrkt att Albin Johansson, vid ett stort antal tillfällen, haft vaginala och orala samlag med målsäganden som varit under 15 år. Gärningarna bedöms ha ägt rum regelbundet under en period som inletts några månader efter att Albin Johansson flyttade in i NN6:s hus och som

upphört innan Albin Johansson fyllde 18. Gärningarna har begåtts uppsåtligen och Albin Johansson har inte agerat i straffrättsvillfarelse.

De vaginala samlagen omfattas till sin natur av den nuvarande bestämmelsen om våldtäkt mot barn. Det gör även de orala samlagen. När det kommer till bedömningen enligt den lydelse av bestämmelsen om våldtäkt mot barn som gällde under den första delen av brottsperioden har de fall då endast oralsex förekommit varit sådana sexuella handlingar som är jämförliga med samlag. Var och en av gärningarna uppfyller alltså rekvisiten för våldtäkt mot barn enligt den nuvarande bestämmelsen i 6 kap. 4 § brottsbalken och den lydelse av bestämmelsen som gällde senast dessförinnan.

Det har inte framkommit skäl att bedöma gärningarna som mindre allvarliga. Däremot föreligger skäl för att bedöma brotten som grova. Tingsrätten fäster härvid betydande vikt vid att övergreppen skett i stor omfattning och under lång tid. Brottsligheten har begåtts med systematik mot målsäganden i hennes hem och övergreppen började redan när hon var endast 10 år. Målsäganden måste anses ha befunnit sig i en särskilt utsatt situation. Albin Johansson var dessutom närstående till målsäganden och drivande till de sexuella handlingarna.

Det saknar betydelse huruvida målsäganden deltagit frivilligt. Trots att målsäganden vid något tillfälle uttryckt en vilja av att ha sexuellt umgänge med Albin Johansson medför hennes ringa ålder att hon saknat förutsättningar att ta ställning till de sexuella handlingarna. När det gäller Albin Johanssons funktionsvariationer och hans bristande mognad saknar även dessa omständigheter betydelse för rubriceringen av gärningarna.

Sammantaget bedöms Albin Johansson ha uppvisat en sådan särskild hänsynslöshet eller råhet att gärningarna bör rubriceras som grova våldtäkter mot barn.

Påföljden ska bestämmas till skyddstillsyn i förening med ett kortare fängelsestraff

Albin Johansson är tidigare ostraffad.

Högsta domstolen har i NJA 2019 s. 238 gjort vissa uttalanden gällande frågan om straffvärde när den tilltalade mot en och samma målsägande har begått ett mycket stort antal grova våldtäkter mot barn och sexuella övergrepp mot barn. I rättsfallet har domstolen angett bl.a. följande Vid bedömningen av det samlade straffvärdet som allvarliga sexualbrott kan ha måste hänsyn tas till det samband som finns mellan brotten, liksom den systematik som har präglat dem. Inte minst gäller det när gärningspersonen under en längre tid har begått sådana brott mot en skyddslös eller närstående person. Brottsligheten kännetecknas ofta av att offret är helt utlämnat åt gärningspersonen och befinner sig i en mycket utsatt och inte sällan tvångsliknande situation. Det finns därför särskild anledning att beakta brottslighetens samlade innebörd och verkningar. Det kan ofta vara så att allvaret i de enskilda brotten ökar med tiden genom att de tillkommande brotten förstärker och förlänger offrets utsatta situation. Denna typ av omständigheter bör därför få genomslag när det samlade straffvärdet av brottsligheten ska bestämmas.

Albin Johansson döms för ett stort antal grova våldtäkter som begåtts under en längre period mot målsäganden som varit ett förhållandevist ungt barn. Brotten har skett i målsägandes hem och av en person som varit närstående till henne. Målsäganden har befunnit sig i en mycket utsatt situation, inte minst på grund av att hon varit flera år yngre än Albin Johansson. Utifrån dessa omständigheter bör brottslighetens straffvärde vara mycket högt.

Vid bedömningen av straffvärdet finns det emellertid skäl att med stöd av 29 kap. 3 § första stycket punkt 2 brottsbalken som förmildrande omständighet beakta att Albin Johansson till följd av sina funktionsvariationer och bristande mognad måste anses ha haft nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande.

Denna förmildrande omständighet bör ges stort genomslag vid bedömningen av straffvärdet. Därtill ska vid straffmätningen beaktas att Albin Johansson var 15-17 år när gärningarna begicks.

Sammantaget bedöms straffmätningens värde motsvara omkring ett års fängelse.

För att döma Albin Johansson till fängelse krävs att det föreligger synnerliga skäl för det. Brottslighetens straffmätningens värde och art medför att sådana synnerliga skäl föreligger. Tingsrätten är ändå skyldig att vid valet av påföljd försöka hitta ett alternativ till en icke frihetsberövande påföljd. Som ytterligare skäl emot en sådan påföljd kan då Albin Johanssons personliga förhållanden beaktas.

Med hänsyn till vad som framkommit om Albin Johanssons personliga förhållanden saknas det inte anledning att anta att en skyddstillsyn kan bidra till att han avhåller sig från brott. Straffmätningens värde och brottslighetens art medför dock att en skyddstillsyn – även om den förenas med t.ex. förskrift om samhällstjänst – inte är tillräckligt ingripande.

En skyddstillsyn får enligt 30 kap. 11 § brottsbalken förenas med fängelse om det är oundgängligen påkallat med hänsyn till brottslighetens straffvärde eller den tilltalades tidigare brottslighet. Högsta domstolen har uttalat att avsikten med bestämmelsen inte kan ha varit att brottslighetens art inte får inverka på frågan om en skyddstillsyn ska förenas med fängelse (jfr NJA 2013 s. 922 och NJA 2015 s. 1024). Genom möjligheten att kombinera en skyddstillsyn med ett frihetsberövande på upp till tre månader kan, och då främst vad gäller unga lagöverträdare, ett långvarigt frihetsberövande undvikas. Vid artbrottslighet är det normalt möjligt att tillämpa påföljdskombinationen skyddstillsyn och fängelse till och med ett straffmätningens värde som motsvarar fängelse i ett år (se ”28:3-fängelse” NJA 2015 s. 1024 p. 30). En skyddstillsyn med fängelse är alltså inte i detta fall utesluten.

Sammantaget bedöms skyddstillsyn som den lämpligaste påföljden för Albin Johansson. Med hänsyn till brottslighetens art och straffmättningsvärde är det oundgängligen påkallat att skyddstillsynen förenas med ett fängelsestraff. Straffmättningsvärdet och brottslighetens art ger att fängelsestraffet ska bestämmas till längsta möjliga, dvs. tre månader.

Albin Johansson ska betala skadestånd till målsäganden

Med hänsyn till utgången i skuldfrågan är målsäganden berättigad till skadestånd. Sättet att beräkna ränta har vitsordats av Albin Johansson.

Målsäganden har genom brotten utsatts för en sådan allvarlig kränkning av sin personliga integritet att kränkningersättning ska utgå. Utgångspunkten är enligt praxis att en samlad ersättning ska utgå för kränkning när målsäganden blivit utsatt för upprepade brott som har samband med varandra eller som skett i ett sammanhang (se bl.a. NJA 2018 s. 1038). Med hänsyn till gärningarnas art och omfattning samt den praxis som tidigare gällde för brott som begåtts före den 1 juli 2022 och den praxis numera råder bedöms skälig ersättning motsvarar 800 000 kr.

Gällande ersättning för sveda och värk bedöms 50 000 kr som skäligt utifrån den praxis som råder och de schablonersättningar som normalt utgår vid den aktuella typen av brott. Det ska härvid också nämnas att det stått klart i målet att målsäganden mått mycket dåligt efter händelserna.

Beträffande jämkning av skadestånd föreskrivs i 2 kap. 4 § skadeståndslagen att den som vållar skada innan han eller hon har fyllt arton år ska ersätta skadan i den utsträckning det är skäligt med hänsyn till hans eller hennes ålder och utveckling, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter. Kränkning på grund av brott samt sveda och värk utgör sådana skador som omfattas av bestämmelsen.

Bestämmelsen om jämkning ska för ungdomar mellan 15-18 år tillämpas restriktivt. Jämkning av skadestånd vid uppsåtliga brott av allvarligt slag kan som utgångspunkt komma i fråga endast om skyldigheten att utge fullt skadestånd med hänsyn till gärningspersonens personliga förhållanden måste antas äventyra hans eller hennes anpassning i samhället på ett avgörande sätt (se bl.a. NJA 1993 s. 727 med där angivna hänvisningar till förarbeten).

I Albin Johanssons fall är det uppenbart att full skadeståndsskyldighet skulle vara mycket betungande för honom och det skulle äventyra hans anpassning i samhället på ett avgörande sätt. Dessa omständigheter talar för en kraftig jämkning. Å andra sidan måste det även beaktas att målsäganden har ett stort behov av skadestånd och att Albin Johansson utsatt henne för uppsåtliga brott av mycket allvarligt slag. Vid en sammantagen bedömning finner tingsrätten att kränkingsersättningen bör sättas ned till 400 000 kr.

Sammanlagt ska alltså Albin Johansson betala skadestånd med 450 000 kr jämte ränta.

Övriga frågor

Skyldigheten för Albin Johansson att betala avgift till brottsofferfonden följer av lag.

Försvararens och målsägandebiträdets begärda ersättningar är skäliga och godtas. Kostnaderna bör stanna på staten.

Sekretess ska fortfarande gälla i enlighet med vad som framgår av domslutet.

RÄTTEN

Rådmannen Niklas Ek samt nämndemännen Ann-Charlotte Hagelin, Lena Lundberg och Lars Tibell.

Rätten är enig.

Digitalt signerad av rådmannen Niklas Ek

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Ystads tingsrätt senast **den 13 januari 2025**. Överklagandet ska vara skriftligt. Ystads tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Ystads tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Ystads tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Ystads tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten över Skåne och Blekinge skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten över Skåne och Blekinge tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.

2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Ystads tingsrätt eller Hovrätten över Skåne och Blekinge om du har frågor.